

R A P O R T

al grupului de lucru al AȘM privind auditarea Institutului de Istorie, Stat și Drept

În conformitate cu Dispoziția Președintelui AȘM, academicianul Gheorghe Duca, nr. 10-110 din 24 mai 2010 *Cu privire la auditarea Institutului de Istorie, Stat și Drept* pentru evaluarea activității instituției menționate în perioada 2009-2010 a fost creat un grup de lucru în următoarea componență: dr. hab. Mariana Șlapac, vicepreședinte a AȘM, conducător al grupului, dr. Victor Ghilaș, secretar științific al Secției Științe Socio-Umaniste a AȘM, conducător-adjunct al grupului, Veronica Alacev, cercetător științific, secretarul grupului, Angela Belinschi, șef-adjunct al Direcției juridice a AȘM, dr. Andrei Bujoreanu, președinte al Consiliului Sindical al AȘM, dr. Aliona Grati, vicedirector al Institutului de Filologie, Mihai Ursu, director al Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Maria Vasilașcu, consultant, Direcția politică economică și finanțe a AȘM, Galina Vasilos, specialist coordonator, protecția muncii a AȘM, care a efectuat un control în vederea evaluării complexe a activității curente a Institutului de Istorie, Stat și Drept (în continuare IISD).

Grupul de lucru a supus verificărilor modul de calculare a salariului și de remunerare a muncii angajaților Institutului, modul de angajare în câmpul muncii a cercetătorilor și a personalului auxiliar, planificarea și valorificarea mijloacelor bugetare de către conducerea Institutului, corectitudinea stabilirii sporurilor salariale (ajutoare materiale, prime, sporuri la salariu etc.), respectarea disciplinei de muncă de către angajații IISD, respectarea disciplinei financiare și măsurile întreprinse de către conducerea Institutului privind raportul Curții de Conturi asupra controlului efectuat în anul 2009, condițiile de lucru a angajaților și protecția muncii în Institut, colaborarea administrației Institutului cu Comitetul sindical, gestionarea documentelor, resurselor umane și a bunurilor materiale, pregătirea și perfecționarea cadrelor. În urma controalelor efectuate s-au constatat următoarele.

În perioada de activitate a Institutului supus controlului, persoane cu funcții de răspundere, cu dreptul de a semna documentele financiare și bancare au fost:

- director interimar, doctor în istorie, I. Jarcuțchi cu dreptul la prima semnătură din data de 14.01. 2009 până în 15.03.2010 și din 02.06.2010 până în prezent;

- director interimar, dr., conf.univ., S. Musteață cu dreptul la prima semnătură din data de 15.03.2010 până în data de 02.06.2010;

- contabilul șef, V. Papuc, cu dreptul la semnătura secundară din data de 01.02.2007 și până în prezent.

Controlul a fost efectuat în prezența directorului dl dr. Sergiu Musteață și contabilului șef, dna Vera Papuc.

I. Activitatea curentă a Institutului

Activitatea Institutului este reglementată de prevederile Codului cu privire la știință și inovare nr.259 din 15 iulie 2004 , a Acordului de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.27 din 22 ianuarie 2009, de Statutul Institutului de Istorie, Stat și Drept aprobat prin Hotărârea CSȘDT nr. 46 din 31. 03. 2010 și a Regulamentul de ordine internă . Regulamentul de ordine internă a fost aprobat prin procesul verbal al Consiliului Științific nr.2 din 29 ianuarie 2009 și corespunde cerințelor articolelor 198-200 ale Codului muncii. S-a stabilit că Regulamentul de ordine internă

necesită să fie reactualizat. Totodată nu există nici o notă informativă care ar semnala despre încălcarea Regulamentului de către angajați.

Planul de acțiuni al IISD pentru anul 2010 a fost aprobat la 01.04.2010. Pentru următorii ani a fost elaborată o concepție de dezvoltare strategică a Institutului, dar până în prezent ea nu este definitivată și aprobată. Planurile individuale ale cercetătorilor sunt elaborate și aprobate de către conducerea IISD și sunt în deplină ordine.

Evidența timpului de muncă este efectuată de către șefii de secții care completează tabelele de pontaj. În prezent a fost pregătit un sistem de cartele electronice care urmează să fie implementat.

II. Respectarea legislației muncii

La compartimentul **personal** Contractele individuale de muncă care au fost încheiate cu Institutul Filozofie, Sociologie și Științe Politice al AȘM nu au acorduri adiționale, deși acestea trebuiau să fie încheiate în legătură cu faptul că s-a schimbat angajatorul la momentul transferării personalului Secției de Drept și a Sectorului Filozofie din cadrul Institutului Filozofie, Sociologie și Științe Politice al AȘM la IISD. Merită însă atenție faptul că au fost perfectate ordinele de transfer ale personalului, care, anterior au fost angajați ai Institutul Filozofie, Sociologie și Științe Politice al AȘM.

De asemenea, lipsesc originalele contractelor individuale de muncă ale persoanelor transferate care, conform actului de transmitere, trebuiau să fie transmise IISD.

Contractele de angajare, în special, la persoanele de vârstă pensionară sunt cu termenii expirați:

- Bociarova Eugenia din 01.01.2009
- Dragnev Demir din 03.07.2008
- Svetlicinaia Larisa din 01.01.2008;
- Țaranov Vladimir din 03.07.2008;
- Vition Lidia din 01.09.2007;
- Costachi Gheorghe din 01.10.2009;
- Ursu Cristina din 01.10.2009;
- Papuc Vera din 01.02.2009.

Au fost depistate unele nereguli în respectarea procedurii de desfacere a contractelor individuale.

Dar, trebuie de ținut cont de faptul că, aceasta nu este o încălcare gravă, deoarece, conform prevederilor articolului 83 alineatul (4) al Codului muncii: «dacă, la expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată, nici una dintre părți nu a cerut încetarea lui și raporturile de muncă continuă de fapt, contractul se consideră prelungit pe durată nedeterminată».

Contractele individuale de muncă încheiate în perioada conducerii domnului director A. Burian nu sunt înregistrate și datate.

Unele contracte din această perioadă nu conțin clauze referitor la durata și data încheierii.

Deși, contractul colectiv de muncă al IISD pentru anii 2007-2010 nu a fost înregistrat la Inspectoratul teritorial de muncă Chișinău, administrația și Comitetul sindical al IISD se conduc de Contractul colectiv de muncă al AȘM, înregistrat la 11.10.2007 (a se vedea Cap.I, art.5 care prevede că „Prezentul Contract este obligatoriu pentru părțile semnatare, pentru administrațiile, organizațiile sindicale și salariații organizațiilor din sfera științei și inovării din subordonarea AȘM”).

La compartimentul **fișele de post** acestea au fost perfectate începând cu luna martie 2010, unele fișe însă nu sunt aprobate de directorul Institutului.

Graficul concediilor, din explicația inspectorului serviciului personal V. Spânu, acest grafic a fost elaborat ca proiect la începutul anului, iar în martie 2010 a fost aprobat.

III. Activitatea economico-financiară a Institutului

Anterior reviziile economico-financiare la IISD al AȘM au fost efectuate de către Curtea de Conturi a Republicii Moldova din 17.06.2009 pentru perioada anilor 2008-2009 și Direcției finanțe și contabilitate a CSȘDT al AȘM cu privire la evaluarea activității IISD al AȘM în vederea implementării Codului cu privire la știință și inovare pentru perioada anilor 2007-2009.

În același timp, inventarierea patrimoniului pe perioada anului 2009 s-a efectuat după un model de liste vechi, ce nu corespunde ordinului Ministerului Finanțelor nr. 27 din 28.04.2004.

În anul 2009, pentru finanțarea activității Institutului au fost alocate mijloace bugetare în sumă de 2305,3 mii lei, cheltuielile de casă au constituit 2295,3 mii lei, ceea ce constituie - 99,6 % și cheltuielile efective 2506,5 mii lei, ceea ce constituie - 108,7 %.

Conform dărilor de seamă referitor la îndeplinirea devizului de cheltuieli ale instituției (f. nr. 2), din surse bugetare au fost prevăzute alocări pe următoarele tipuri de cheltuieli:

Finanțarea Instituțională:

817 – cercetări științifice fundamentale: Programul “Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene”; planificate 2305,3 mii lei, cheltuielile de casă au constituit 2295,3 mii lei și cheltuielile efective 2506,5 mii lei .

Programe de stat :

833 – cercetări științifice aplicative: Programul “Servicii suport pentru sfera științei și inovării” ; planificate 118,5 mii lei și cheltuieli efective în sumă de 118,5 mii lei.

62/812 – cercetări științifice fundamentale: Programul “Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene”; planificate 208,7 mii lei și cheltuieli efective 208,7 mii lei.

64/819 – cercetări științifice fundamentale: Programul “Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al Moldovei în contextul integrării europene”; planificate 110,1 mii lei și cheltuieli efective în sumă de 110,1 mii lei.

02/820 – cercetări științifice fundamentale: Programul “Valorificarea resurselor umane, naturale și informaționale pentru dezvoltarea durabilă a economiei țării”; planificate 55,5 mii lei și cheltuieli efective 55,5 mii lei.

Analiza îndeplinirii devizului de cheltuieli al mijloacelor bugetare

Devizele de cheltuieli pentru anii 2009-2010 sunt perfectate în corespundere cu volumul de mijloace alocate cu clasificarea bugetară, în baza calculelor de justificare a cheltuielilor pentru fiecare tip de cheltuieli.

Pe articolul -111. 06 „Ajutorul material”, în anul 2009 a fost planificată suma de 71,4 mii lei, cheltuielile efective fiind în sumă de 102,4 mii lei.

Pe articolul - 111. 07 „Premii”, pentru anul 2009 au fost planificate în sumă de 242,5 mii lei, cheltuielile efective constituind suma de 242,5 mii lei.

Pe articolul 113. 05, 06, 24 ”Manuale, cărți și ediții” au fost planificate servicii în sumă de 202,1 mii lei, cheltuieli de casă 105,2 mii lei, cheltuielile efective fiind în sumă de 69,3 mii lei.

Pe articolul 113. 11 ”Serviciile de telecomunicație și de poștă” au fost planificate 35,0 mii lei, cheltuielile efective constituind suma de 29,0 mii lei.

În urma controlului s-a constatat că nu se face analiza lunară a convorbirilor telefonice, conform listelor de la S.A.”Telecom” pentru anul 2009. După verificarea selectivă s-a constatat folosirea telefoanelor în scopuri personale (depășire a 30-50 % din suma lunară stabilită) fără permisiunea directorului Institutului:

- La telefonul 233-174 (A. Eșanu) Orange - 069057795 în sumă de 100 lei .
- La telefonul 237-377 (I. Chirtoagă) Orange - 068350654 în sumă de 180 lei.
- La telefonul 234- 541(Secretariat) Orange - 068108668 în sumă de 290 lei
- La telefonul 234-541(Secretariat) Orange - 069779600 în sumă de 100 lei.
- La telefonul 234-541(Secretariat) Moldcell - 079785410 în sumă de 115 lei.

IV. Corectitudinea remunerării muncii

Salarizarea personalului se efectuează în baza Legii cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355-XVI din 23.12.2005, prevederilor Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la salarizarea angajaților organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării finanțate de la bugetul de stat nr. 47 din 12.01.2007.

La compartimentul sporul pentru intensitatea muncii conform prevederilor pct. 8 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la salarizarea angajaților organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării finanțate de la bugetul de stat nr. 47 din 12.01.2007 sporurile la salariu se stabilesc de către conducerea Institutului și președintele comitetului sindical, din contul și în limitele fondului de remunerare a muncii conducătorilor de subdiviziuni, cercetătorilor științifici, inginerilor și specialiștilor de toate categoriile, tehnicienilor, din contul și în limitele fondului de salarizare, fără a limita mărimile lor. Volumul alocațiilor utilizate pentru plata sporurilor de funcție nu poate depăși 50% din suma mijloacelor pentru plata salariilor de funcție, conform schemei de încadrare aprobate și a sporului pentru vechime în muncă (cu excepția muncitorilor și personalului auxiliar de deservire), precum și tinerilor cercetători.

Totodată, menționăm că în conformitate cu pct. 15 al Hotărârii nr.47 din 12.01.2007, în scopul stimulării materiale a cercetătorilor științifici se planifică mijloace suplimentare pentru formarea fondului de premiere, în mărime de 4 fonduri lunare de salarizare pe an, calculate în raport cu salariile de funcție, ținând cont de sporul pentru vechime în muncă, alte sporuri și suplimente, stabilite în conformitate cu legislația în vigoare. Indicii, mărimile și termenele de

premiere se stabilesc printr-un regulament, elaborat de către instituția științifică și aprobat de către Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM. Regulamentul Institutului cu privire la premiere, sporuri la salariu și ajutorul material urmează să fie aprobat în mod obligatoriu de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică.

S-a constatat că: în statele de personal pentru anul 2009 sporul pentru înaltă eficiență urma să fie planificat în mărimea unui salariu de funcție, însă pentru unele unități s-a planificat mai mult de două salarii de funcție :

- inspector superior - 190 %;
- inginer coordonator - 200 %;
- contabil coordonator - 250 %.

Sporul pentru înaltă eficiență în muncă pentru anul 2009 nu a fost stabilit prin ordinul Directorului și lipsesc criteriile privind determinarea volumului acesteia.

Conform Hotărârilor Biroului CSȘTD „Cu privire la stimularea directorilor, directorilor adjuncți, secretarilor științifici, contabilului șef ai Institutelor pentru activitate eficientă în perioada anilor 2009 - 2010” a fost stabilit mărimea sporului pentru intensitatea muncii:

- directorul – 50 %;
- directorul adjunct – 50 %;
- secretarul științific – 50 %;
- contabilul - șef – 100 %.

Aceste procente s-au și respectat.

Contabilitatea a prezentat grupului de lucru copia ordinului nr.45 din 31 decembrie 2009 pentru anul 2010 a sporului la salariu pentru înaltă eficiență în muncă, dar în secția Personal originalul acestuia era lipsă în timpul auditării IISD.

Ulterior, colaboratorii Institutului au beneficiat de un procent mărit pentru înaltă intensitate în muncă, dar din data de 01 aprilie 2010, conform ordinului nr. 19-c 30 aprilie 2010 semnat de dl dr. S. Musteață, aceste procente au fost micșorate după cum urmează:

	ianuarie-martie 2010	aprilie 2010
- Inspector serviciu personal	190 %	100 %
- Inginer coordonator	200 %	50 %
- Contabil	250 %	50 %
- Consultați științifici	100 %	50 %

La examinarea dosarelor personalului și a carnetelor de muncă s-a depistat următorul caz. Dna A. Cara este în concediu de maternitate din luna februarie 2010, fiind angajată Institutului pe un salariu. Totodată, aceeași persoană A. Cara este și angajată titulară cu carnet de muncă pe 1,75 salarii a Universității de Stat din Moldova, fapt confirmat de persoana responsabilă de personal a USM.

În urma confruntării statelor de personal pentru anul 2010 cu listele salariului calculat pentru primul trimestru al anului 2010 au fost depistate următoarele nereguli:

Dnei N. Druță, laborant superior pentru vechime în muncă nu i s-a calculat pentru lunile 01- 03 2010 - 222 lei (74 lei x 3 luni);

Dnei R. Grosu, cercetător științific urma să i calculeze pentru vechime în muncă 202 lei 50 bani lunar, în realitate i s-a calculat 270 lei lunar;

Dnei A. Pascal, laborant superior urma să i se calculeze 111 lei lunar pentru vechime în muncă, dar realmente i s-a calculat 148 lei lunar.

Pe parcursul desfășurării auditului contabilitatea Institutului a recalculat salariile acestor angajați pentru lunile ianuarie-martie 2010.

Grupul de lucru a constatat că au fost acordate ajutoare materiale și premii la unele persoane ce au depășit anual mărimea de 2 ajutoare materiale (salarii medii lunare de bază) și 4 premii (salarii medii de bază), ceea ce contravine punctelor 15 și 16 ale Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la salarizarea angajaților organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării finanțate de la bugetul de stat nr. 47 din 12.01.2007.

2009 (mii lei)

Numele de familie	Premii	Ajutor material	Vechime în muncă	Cumulare	Grad	Adaos la salariu	Proiecte	Concediu	Salariu tarifar	Total
Jarcutchi I.	15,6	6,6	11,7	3,8	3,5	11,5	13,0	8,0	23,1	96,8
Papuc V.	15,8	10,5	3,2			14,7	14,5	4,7	10,3	73,7
Burian A.	3,8	5,1	9,2		7,1	17,4	-	7,3	17,4	67,3

În urma verificării salariului planificat pentru anul 2009 cu listele salariului calculat s-au constatat încălcări privind respectarea destinației acestor mijloace financiare și anume: contabilei L. Enachi i s-a calculat salariu din trei proiecte, deși, conform legislației în vigoare, o persoană nu poate participa concomitent la mai mult de două proiecte: 14,2 mii lei.

(mii lei)

Executant	C-52/819	C-19/812	C-95/833	Total
Enachi L.	3,6	5,6	5,0	14,2

Institutul a majorat cheltuielile pentru salarizarea dnei L. Enachi cu 3,6 mii lei.

Sporul la salariu pentru muncă în condiții nocive

Regulamentul cu privire la stabilirea premiilor, sporurilor la salariu și ajutoarelor materiale prevede și spor pentru munca în condiții nocive, fapt care nu contravine Hotărârii Guvernului nr.1487 din 31.12.2004 prin care este aprobată Lista-tip a lucrărilor și locurilor de muncă cu condiții grele și deosebit de grele, vătămătoare și deosebit de vătămătoare pentru care

salariaților li se stabilesc sporuri de compensare. Din documentele contabile s-a constatat că nici unui colaborator nu i s-a acordat spor la salariu pentru munca în condiții nocive.

V. Inventarierea mijloacelor bănești și a bunurilor materiale

Nu a fost efectuată inventarierea conform ordinului Ministerului Finanțelor nr. 27 din 28.04.2004. Listele de inventariere întocmite după un model vechi. Persoanele responsabile nu au semnat fiecare listă de inventariere, ci doar lista finală.

Nu s-a efectuat inventarierea delegațiilor și facturilor fiscale.

În perioada controlului s-a efectuat inventarierea selectivă a bunurilor materiale și au fost determinate următoarele neajunsuri.

La persoana responsabilă C. Moșneaga pe contul 018 s-au depistat lipsuri ale bunurilor materiale în sumă de 66,0 mii lei, primite de la SRL „PRAG-3” conform facturii fiscale nr. EP 025227 din 15.01.2010. Pe parcursul auditării IISD s-a constatat că materialele respective (Revista de Istorie nr. II, IV, 2009 și Revista de Studii Juridice nr. I, III, 2009) sînt prezentate la SRL „PRAG-3” și vor apărea în curînd. În afară de aceasta au fost editate Materialele conferinței științifice ale tinerilor cercetători, ediția 2009.

La persoana responsabilă V. Eșanu pe contul 018 s-au depistat lipsuri ale bunurilor materiale în sumă de 34,8 mii lei, primite de la SRL” PONTOS” conform facturii fiscale. Din discuția cu acad. A.Eșanu s-a constatat că aceste materiale nu au fost editate pînă în prezent. Actualmente, manuscrisul autorului a fost transmis la editură.

Fondurile fixe, primite în luna decembrie 2009 și date în gestiune persoanelor responsabile, nu au numere de inventar.

VI. Autenticitatea evidenței contabile și a dărilor de seamă

Contrar pct. 92 al Instrucției cu privire la evidenta contabilă în instituțiile publice, aprobată prin ordinul Ministerului Finanțelor R.M. nr. 85 din 09.10.1996 rechizitele de birou, cartușele pentru imprimante, în sumă totală de 26,5 mii lei, au fost procurate în luna decembrie 2009 și tot în decembrie 2009 au fost decontate fără registru de repartizare.

În luna februarie 2009 Institutul a decontat tirajul editorial „Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира” în sumă de 50,0 mii lei conform listei de repartizare cu majoritatea semnăturilor de primire, procurate conform facturii de expediție nr. DX 161047. Totodată, trezește dubii autenticitatea mai multor semnături de pe lista de repartizare a tirajului acestei ediții.

Deși în contabilitatea Institutului activează două persoane, calcularea salariului lunar este executată de către colaboratorii ÎS Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale conform contractului nr. I-05 din 29 ianuarie 2010, deși conform contractului, acesta din urmă urmează să ofere consultații în utilizarea sistemului informațional de contabilitate, dar nu de a efectua calculul salariului lunar.

C o n c l u z i i

În perioada de timp supusă controlului, activitatea instituției vizate s-a desfășurat legal și regulamentar cu excepția unor abateri, consemnate în raport, privind nerespectarea întocmai a unor acte normative precum Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 47 din 12.01.2007 „Cu privire la salarizarea angajaților organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării

finanțate de la bugetul de stat”, Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007, Instrucțiunea privind evidența contabilă în instituțiile publice, aprobată prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 85 din 09.10.1996, Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 27 din 28.04.2004.

Totodată, s-au depistat și unele neajunsuri în activitatea managerială și de administrare a bunurilor materiale de către conducerea IISD, dintre care trebuie menționată lipsa la momentul controlului a fișelor de post în dosarele personale ale colaboratorilor, decontarea bunurilor materiale fără registru de repartizare, neajunsuri în respectarea disciplinei financiare și nerespectarea unor clauze contractuale.

RECOMANDĂRI

- Administrația IISD va analiza rezultatele auditului și va elabora un plan concret de acțiuni în vederea lichidării neajunsurilor constatate de grupul de lucru pe parcursul lunii iunie a.c.

- Directorul adjunct interimar al IISD, dr. I.Jarcuțchi va informa până în data de 10 iulie 2010 conducerea AȘM despre măsurile întreprinse și de lichidare a neajunsurilor constatate în raportul grupului de lucru.

- Conducerea IISD va elabora un regulament prin care ar stabili criteriile de apreciere a activității științifice a angajaților, în baza cărora ar urma să se efectueze plata pentru înaltă eficiență în muncă în funcție de rezultate și performanță profesională, cu evaluarea trimestrială a fiecărui angajat.

- Rechizitele de birou, cartușele pentru imprimante și alte bunuri materiale, aflate în patrimoniul Institutului, urmează a fi decontate conform actului și registrului de repartizare.

- În activitatea curentă de gestionare a bunurilor materiale, aflate în dotare, administrația IISD urmează să se conducă de actele normative în vigoare (ordinul Ministerului Finanțelor nr. 27 din 28.04.2004) privind inventarierea mijloacelor fixe (obiecte, mărfuri ș.a.).

Dr. hab., Mariana Șlapac

Dr. Victor Ghilaș

Veronica Alacev

Angela Belinschi

Dr. Andrei Bujoreanu

Dr. Aliona Grati

Mihai Ursu

Maria Vasilașcu

Galina Vasilos